

GORIŠKA STRAŽA

:: Izhaja vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri predpoldne. ::
 Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L.
 :: Za inozemstvo celo leto 30 L. ::
 :: Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo. ::
 :: Odgovorni urednik: ROMAN CEJ. ::

1923

Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 L. v visočini enega cm v enem stolpu.
 :: List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. ::
 :: Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. ::
 Uprava: ul. Vetturini 9. Ured.: ul. Mameli 5. (prej Scuole.)

Nova doba je v deželi.

Na nekem zborovanju, ki se je te dni vršilo na deželi, je naš govornik poudaril misel, da mora sleherna poštena goriška hiša imeti »Goriško stražo«. Zakaj list je najostrejši in najmogočnejše orožje slovenskega ljudstva na Goriškem. Zato mora priti slovenski časopis v vsako pošteno slovensko hišo. Takrat je iz ust slovenskega fašista, ki je bil pri zborovanju, padel klic: Naj živi »Nova doba«! Navzoči močje so s studom začuli ta klic in so ga obsodili.

Zakaj se pošteni slovenski močje z gnusom obračajo proč, ko slišijo ime »Nova doba«? Kakšni so vzroki, da si noben poštenjak noče zamazati rok s tem slovensko pisanim listom fašistovske stranke? Zakaj mi tega lista ne moremo priporočati? Zato, ker je »Nova doba« glasilo fašistovske stranke, ki je nasula Slovencev tekoma dveh mesecev sledeče dobrote:

1. Fašistovska stranka je vničila deželno avtonomijo. Iztrgala je deželno gospodarstvo iz rok domačega ljudstva, položila je deželno upravo v naročje tujega uradništva. Sam italijanski kralj je dal besedo, da Goriška ohrani deželno avtonomijo. Vse italijanske vlade, vlada Nitija, Giolittija, Bonomiia, Facte, vse so bile voline, ohraniti deželno avtonomijo. Vse italijanske stranke, socialisti, ljudovci, demokrati so želeli, naj goriško ljudstvo samo gospodari v domači deželi. Edino fašistovska stranka se je zaprisegla, zdrobiti deželno avtonomijo. Ko ne bi bil fašizem prišel na vlado, bi mi danes imeli popolno in nedotaknjeno avtonomijo. — Deželno avtonomijo je vničil fašizem. Smrtni udarec goriški deželi je zadala stranka, katere glasilo je »Nova doba«.

2. Fašistovska stranka je razdelila goriško deželo. Raztrgala je telo Goriške, na kose in je en del prisodila Vidmu, drugi del Trstu. Nobena druga vlada si ni upala izvršiti tako grozne operacije na živem telesu dežele. Iz te težke in globoke rane bo dežela še dolgo let krvavela. Greh, ki so ga zakrivali fašisti nad našo deželo, bodo plačevali tisoči slovenskih kmetov. Ko bo idrijski kmet dva dni na poti v Videm in bo potrosil za to 200 lir, bo po cesti gredoč stiskal zobe in premišljal: To je zasluga fašistovske stranke, katere glasilo je »Nova doba«!

»GLEJ, ZDAJ SLOVENCEM SIJE DOBA NOVA...«

3. Fašistovska stranka je sklenila, zbrisati slovensko ime z obličja zemlje. Tako je napočila zaria nove dobe. Fašistovski po glavar Mussolini« je odredil, da je treba Slovence razpršiti na vse štiri vetrove zato, da jih Italijani lažje vsrkaio. Zato trebi fašistovska stranka slovenski jezik iz sodnij, zato preganja slovenščino iz šol, zato odpušča slovenske uradnike, zato nas je izročila Vidmu. »Nova doba« na se le še naprej klanja »presvitlemu voditelju Mussoliniju« in »naši našlavlnejši vladi«. Ali ne udari poštenemu človeku od jeze kri v obraz, ko sliši »Novo dobo«?

4. Fašistovska stranka je pregnala slovenski jezik iz deželnih uradov in iz sodišč. Prvo dejanje fašistovske vlade na Goriškem je bilo, da je zatrla slovenščino na deželnem odboru. Sedaj hočeio fašisti pregnati zadnje ostanke našega jezika iz sodišč. Tudi nad gluhtoneme slovenske otroke se je fašistovska stranka spravila in jim je prepovedala, učiti se slovenščine. Ko bo prišel gluhtonemi deček domov in se ne bo mogel razgovoriti z materjo, ker ne bo umel njenega jezika, ga bo mati solzna obelala, in si bo dejala: Ta greh nad ubogim otrokom je zagrešila fašistovska stranka, katere glasilo je »Nova doba«.

5. Fašistovska vlada je stotero slovenskih duhovnikov, učiteljev in kmetov izgnala iz domačije. Na podlagi mirovnih pogodb bi vlada morala našim ljudem, ki bivaio tu že leta in leta, priznati državljanstvo. Skoro vse prošnje Slovencev je odbila. Talko bo moralo samo iz tržaške škofije čez 50 slovenskih in hrvaških duhovnikov iti s culo čez mejo. Stotine kmetov bodo morale pustiti zemljo in se izseliti. Ko bodo pregnanci stali na meji, se bodo gotovo ozrli nazaj in vzkliknili: To ima na vesti fašizem, čigar glasilo je »Nova doba«!

6. Fašistovska stranka je začela odpuščati iz službe slovenske delavce. Ta teden je 28 slovenskih železničariev na državnem kolodvoru v Gorici zvedelo, da je njih službe konec. So na cesti. Otroci hočeio kruha. Dela ni. Zakaj so odpuščeni, kaj

so zagrešili? Strašen greh imajo ti delavci na sebi: Slovenci so! Za ta greh se morajo pokoriti oni in njih otroci. Bedo teh družin ima na vesti fašistovska stranka, katere glasilo je »Nova doba«.

Fašistovska stranka hoče iz slovenskih županov in občinskih tajnikov napraviti hlapce. Slovenski župan mora na deželnem odboru govoriti italijansko, dopisovati mora italijansko. Napiši so italijanski, pečat je italijanski, vse je italijansko. Le ena slovenska stvar dopade fašizmu: slovenski denar! Občinske tajnike, ki jih je doslej občinski svet svobodno izbral in postavil, bo sedaj potrjeval prefekt. Fašisti hočeio župane in tajnike napraviti

za hlapce prefektov. Ponos svobodnega župana slovenske občine se upira in se brani temu; a če bodo morali župani ponižno trkati na vrata videmskih uradov in nositi vsak sklep občine v potrdilo prefektu, bo v njih vrel gnjev: To ponižanje je meni in občini pripravila fašistovska stranka, čigar glasilo je »Nova doba«.

Glej, zdaj Slovencev sije nova doba: Deželna avtonomija uničena, Goriška razdeljena, slovenski jezik preganjan, naši ljudje pregnani, slovenski delavci na ceste vrženi, naši župani za hlapce zaznamovani, slovensko ime opljuvano, teptano, skrunjeno vsaki dan znova!

To je delo fašistovske stranke, katere glasilo je »Nova doba«.

Kaj se godi po svetu.

Se vedno je obrnena pozornost vsega sveta na dogodke v rurski kotlini. Novi vlaki francoskega vojaštva drčijo neprestano v Nemčijo, kajti se prebiv, vedno bolj krepko in srdito upira. Že zadnjič smo poročali, da je izbruhnila v nedeljo po vsej Nemčiji protestna stavka, trajajoča pol ure. Zvonovi vseh cerkva so v tem času zvonili po vseh mestih, trgih in vaseh ogromne države. V Berlinu se je vršilo pred parlamentom zborovanje, na katerem so govorili množicam govorniki z dvajsetih tribun. Po milionskem mestu so plapolale z vseh hiš črne zastave. V ruskem ozemlju je francosko vojaško poveljstvo, oboroženo do zob s strojnimi, strogo prepovedalo delavstvu stavljanje. Toda točno ob določeni minuti so zažvižgale s stolpov vseh tovarov sirene, zabučali so v rudokopih topovi, in na mah so se ustavili vsi stroji, delavci so vrgli od sebe kladi-va. V mestu Bochumu so korakale tisoč glave množice po ulicah, prepevajoč nemške pesmi. Ko so se prikazale francoske patrulle, je začelo padati nanje kamnje. Nastal je velika zmeškanje. Nastala je velika zmešnjava. Kar naenkrat prihrumi v diru francoska konienica, oklopni avtomobili se zaženeio proti množici, strojne puške začnejo prasketati. V divji zmešnjavi beži množica na vse strani, žene in otroci vpijeio v obupu. Na cesti je obležalo 30 ranjenih in dva mrtva.

ORJAŠKA BORBA NEMŠKEGA LJUDSTVA.

Sovraštvo Nemčije je silovito, vseobsežno, pretresujoče. Berlinska vlada je dala ruskim rudokopom ukaz, da morajo ustaviti vsako dobavljanje premoga Franciji in Belgiji. Niti en vagon premoga ne gre več od 12. januarja na Francosko. Delavstvo je delalo doslej v ruskem ozemlju prostovoljno več kakor 8 ur na dan, da bi rešilo Nemčijo iz strašne gospodarske stiske. Čim je stopila francoska armada v rursko deželo, so delavske organizacije sklenile znižati delavnika na 8 ur. Več kakor za 20 od sto je padla v teh dneh produkcija premoga v rurski kotlini. Francozi so skušali na vse mogoče načine se prijateljsko sporazumeti z lastniki premogovnikov in z delavskimi organizacijami. Lastniki so odbili z ogorčenjem ponujano rolko od sebe. Niti kvintala premoga ne izročio prostovoljno Francozom. Tedi so francoski generali vrgli na mizo meč in zagrozili: »Če se ne pokorite vas vržemo v zapore, vam zaplenimo vse vaše privatno premoženje in vas postavimo pred vojno sodišče!« Ko so začeli generali tako govoriti, se je vzdignil predsednik premogovkopnih industrialcev in odšel iz dvorane. Za njim so šli vsi nemški podjetniki. Nato so prišli francoski oblastniki delavstvo. Delali so se začetkoma prijazne, obljubljali živila, dobro plačo; pa že so začeli grozi-

ti in rohnosti. Vse zastoni. Predsednik rudarskih organizacij se je dvignil in izjavil: »Če hočete, da delamo za vas, umaknite brez odloga svojo vojsko iz rurskega ozemlja.« Nato je zapustil dvorano in ostavil francoske generale in polkovnike same.

SLOVENCİ V RURSKI KOTLINI.

Francozi iščejo izhoda iz zadrege. Kako priti do premoga, če se upirajo delavci, uradniki, inženirji in lastniki premogokopov? Francozi so obliubili, da plačajo ves premog vnaprej. Zaman. Tudi za denar ga Nemci ne dajo. Zagrozili so, da si ga sami vzamejo. Kako, če pa delavstvo ne mara delati? Generali ne bodo vendar vzeli sami krampa v roke. In glej iztuhtali so si nekaj novega. Naiti je treba med delavci izdajalce. In pri iskanju izdajalcev so se spomnili na poliske, češke, avstrijske in slovenske rudarje, ki delajo v rurskih premogokopih. »Piccolo« piše, da je v tem ozemlju 5000 Slovencev. Mi pa vemo, da jih je okoli 20.000, med njim nad tisoč Goričanov. Po večini so iz naših gor, največ jih je iz Bovškega. Jugoslovanski konzulat je naštel lansko leto 18.000 Slovencev. Njih središče je Gladbeck z malimi slovenskimi delavskimi hišami. Ti slovenski rudarji in vsi drugi inozemci naj postanejo torej izdajice, da se zlomijo vrste delavstva. Toda ves trud bo zaman. Kajti isto gorje in isto trpljenje družijo vse rudarje v živo enoto. Edino po nasilju in lakoti moreto Francozi še pograbit in to je njih zadnje orožje.

Medtem ko se delavci in vse prebivalstvo rurskega ozemlja upirajo francoskim baionetom, organizira ostala Nemčija velikansko borbo. Vlada je prepovala po vsej državi prodajanje premoga. Zaplenila je vse zaloge in vzela pod strogo nadzorstvo ves promet s premogom. Naprej se preskrbijo bolnišnice in tovarne, potem šele priv. osebe. Ker so izgubili rursko kotlino, iščejo Nemci premog v inozemstvu. Po Angleškem trgovišču in neštivilni nemški trgovci in se pogajajo za premog v angleških premogovnikih. Nemški industrialci so se vrgli z mrzlično naglico na delo. Razpredli so svoje niti tudi na Ameriko in Češkoslovaško.

Kmalu bodo drdrali po nemških železnicah vlaki, natovorjeni z angleškim, ameriškim in češkoslovaškim premogom. Nemčija je oropana svojih največjih zemeljskih zakladov, a kljub temu ne klone tilnika. Pogumno in energično nadaljuje orjaški boj. Ponižena in teptana se dviga na noge, da zdrobi francosko nasilje.

KAJ HOČE FRANCİJA?

Nemci bodo šli v tem boju do konca. Kajti vsa gospodarska in državna moč nemškega naroda se bo zrušila v prah, če ne zmagajo. Francozi trdijo, da so vkrakali v rursko kotlino samo zato, ker so jim Nemci ostali dolžni premoga za 23 milijonov v zlatu. Toda francoska vojska v rurskem ozemlju stane Francijo 7 milijonov v zlatu na mesec. V štirih mesecih gre vseh 23 nemških milijonov po vodi. Tudi ne smemo zabiti, da je dobivala Francija ves premog iz rurske kotline od Nemčije zastoni. Danes bi morala ves premog plačati, kajti delavci morajo imeti tedensko mezdo, če hočejo živeti in delati. Prej je odštevala delavske plače za francoski premog vlada v Berlinu iz drž. blagajne, sedaj bo treba odpirati mošnjiček v Parizu. Mesto dobičku, zguba, velika zguba. Toda Francija se ne meni za zgubo. Njeni načrti gredo bolj na široko in so preračunjeni za bodočnost. Ona hoče rursko ozemlje **odtrgati za stalno od Nemčije**. Ustvariti hoče tukaj samostojno državo, ki bo stala pod njenim nadzorstvom in njeno oblastjo. Nemčija se mora raztrgati na kose, zgubiti mora svojo najbogatejšo zemljo, iz katere črpa vso svojo gospodarsko moč. Tedaj bo šele Nemčija uklonjena in za vse večne čase poteptana. Oblastniki v Parizu bodo spali z mirnim srcem. Nikdar več se Nemčija ne vzdigne do prejšnje moči, nikdar se ne bo mogla več maščevati nad Francijo.

Te načrte je Nemčija spregledala in zato se je vrgla v divjo brambo. Pripravljena je tvegati vse, žrtvovati vse, dati svoje kri, da v tem boju zmagajo. Prav mala iskra je še potrebna in iz vseh strani Nemčije se dvignejo velikanski plameni, ki pogoltno celo Evropo.

Kaj bo z občinskimi tajniki?

V uradnem listu so izšli odloki, s katerimi se raztegne na naše kraje občinski in deželni italijanski zakon. V teh odredbah so vsebovani tudi pogoji, pod katerimi lahko ostanejo naši občinski tajniki v svoji dosedanji službi.

Obstoj na dosedanjem mestu je odvisen od sledečih pogojev:

1.) Vsi tajniki, ki so dovršili pravne nauke (jus) in so že eno leto v službi, bodo oproščeni vsakega izpita in ostanejo na svojem mestu.

2.) Skušnje so oproščeni nadalje vsi tajniki, ki so napravili zrelostni izpit na eni izmed srednjih šol, na učiteljsko ali trgovski šoli ter se nahajajo že TRI leta v službi.

Vsem tem tajnikom izroči tajniški prefekt. Plačati morajo za to posebno pristojbino.

3.) Vsi tajniki, ki nimajo gori omenjenih študijev, a so že dve leti v službi, se pristopijo k posebnemu izpitu za dosego diplome.

Plačati morajo za to 40 lir pristojbine.

4.) Od vseh tajnikov brez izjeme se pa zahteva znanje italijanščine.

Vlada ima baje namen, pristopiti za vse tajnike, ki se morajo podvreči izpitu, več mesečne tečaje.

Dokler tajniki ne položijo zahtevane skušnje, smejo občine obdržati v službi dosedanje tajnike ali pa nastaviti začasno druge osebe, ki so dovršile imenovane šole.

Po vladnem odloku bodo tajniki, ki službujejo v splošno zadovoljnost že 10, 15, 20 ali še več let, ravno tako podvrženi izpitu, kakor mladi fantje, ki so komaj 3 leta v službi.

Taka vladna odredba ni pravična. Štirideset in petdesetletni možje se pač po večini ne bodo MOGLI podvreči zahtevanemu izpitu.

Mislimo, da je desetletno, dvajsetletno ali tridesetletno praktično delo v občinski upravi, vsaj toliko vredno kakor zrelostni izpit na srednji šoli.

Zato bi bilo pravično, da se oprostijo vsakega izpita vsi tajniki, ki opravljajo vsaj de-

set let poklicno službo v občini.

Saj so druge države tudi tako postopale. Na Češkoslovaškem je izšel m. pr. 23. julija 1919 zakon, ki izpopolnjuje deželno postavbo od l. 1908 in 3. člen tega zak. zahteva od tajnikov visokošolsko izobrazbo. Vendar velja to določilo samo za bododnost. Vsi tajniki, ki so bili ob razglasitvi zakona že nameščeni, so ostali na svojih mestih, čeprav niso imeli zahtevane šolske izobrazbe. Dovolili so jim enake pravice do napredovanja in prav enake dohodke kakor novim tajnikom.

Odlok, ki ga je izdala naša vlada, pa je določil drugače. Tajniki, ki ne bodo mogli ali ne bodo hoteli položiti izpita, bodo začasno ostali na svojem mestu le tedaj, če občinski svet tako sklene in jih prefekt potrdi. Vse jetorej odvisno od milosti prefekta.

Ravno tako sme imenovati občinski svet začasnega tajnika, ki nima potrebnih šol in je brez izpita, tedaj če vlada splošno pomanjkanje tajnikov. Tudi te tajnike mora seveda prefekt potrditi.

Prosimo naše poslance, da opozorijo vlado na krivico, ki se zgodi našim tajnikom in občinam z novo odredbo.

Delati moramo z vsemi silami na to, da ostanejo vsi naši ljudje na svojem mestu in vlada jih pod nobenim pogojem ne sme vreči na cesto.

Novo društveni zakon.

Naznanjamo vsem društvom, da je odslej vlaganje prošelj in pravil nepotrebno. Ital. zak. tega ne pozna. Snovanje društev je prosto. Ko ste že enkrat društvo ustanovili, prijavite to dejstvo kr. podprefekturi (v Gorici kvesturi). S tem te vsa zadeva rešena.

Ustanovitev društva se prihlasi tako-le:

»Podpisana javliata, da se je dne tega in tega ustanovilo v prosvetno društvo s sedežem v Društvo je nepolitično«.

Prijavi morata podpisati dve osebi. Odgovora ni treba čakati, ker ga oblast tudi ne da. Društvo s to prijavo pravno že obstoji.

ules Verne:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

Kaj pomeni to pismo? Vsebuje kako izredno poročilo? Dohartska jama! O, kako lepi spomini so se obudili v njegovem srcu! O, to je bila sijajna doba, doba dela in bojev, najlepša doba njegova življenja in delovanja!

James Starr je ponovno in ponovno prečitaval nenavadno pismo. Obžaloval je, da je bil Simon Ford tako suhoparen v pisanju.

Ali je bilo mogoče, da je stari nadpaznik morda odkril kako novo premogovno žilo? Ne, ne, to bi ne bilo verjetno!

James Starr se je spomnil, kako skrbno so bili preiskali vse jame aberfoylskega rudnika, predno so delo ustavili. On sam je poskušal odkriti nov vir

premoga — toda, žal, vsa prizadevanja so ostala brezuspešna in James Starr je odšel iz rudnika v zavesti, da je vsaka nada na samo košček tega kuriva sanjarska.

»Ne«, si je ponavljal, »ne!« Kako bi bilo mogoče, da je Simon Ford odkril, kar se je takrat odtegnila mojemu najnatančnejšemu izsledovanju? In stari nadpaznik mora vendar vedeti, da bi me to edino zanimalo, čemu mi je torej poslal to skrivnostno, prikrito povelje?!

In James Starr je znova in znova premišljeval o tej zadevi.

Z druge strani pa je inženjer spoznal v Simonu Fordu spretnega rudarja, ki je brezdvoma imel za ta posel dober nos. Od časa, ko sta se razstala, ga ni nikdar več videl in tudi zvedel ni ničesar o njem. Ne bi mogel povedati, s kom se je oni pečal, oziroma kje je bival s svojo družinico. Vse kar mu je bilo znano, je bilo le to tajno povabilo in

pripomba, da ga bo drugega dne pričakoval na kolodvoru v Callandaru Simonov sin Harry. Očividno je šlo za to, da pregleda dorhartsko jamo.

»Grem, grem!« je vzkliknil James Starr, čigar razbrjenje je vedno bolj narščalo, kajti častiti inženjer je pripadal k oni vrsti ljudi, kojih možgani so ne prestano v vretju kot voda nad plamenom.

Tedaj pa se je hipoma pripetil zelo nepričakovani dogodek, podoben kaplji mrzle vode, ki je za hip udušila vse kviško kipeče pare v njegovih možganih.

Okrog šestih zvečer je namreč Jamesu Starru izročil njegov sluga neko drugo pismo v precej robatem omotu, čigar nadpis je očitaval v pisanju malo izurjeno roko.

James Starr je raztrgal ovoj, iz katerega je potegnil umazan papir, najbrže iztrgan iz kake beležnice. Tu je stal edini stavek:

Kako skrbijo za njihovo zdravje!

Tržaška prefektura je izdala še enkrat ukaz o dvojezičnih napisih v Julijski Krajin. Ker imajo vsi državljani pravico, da zadostijo potrebam življenja in skrbe za svoje zdravje, morajo biti v slovenskih krajih dežele vsi zunanji in notranji napisi pri zdravnikih, lekarnarjih, zobozdravnikih, babicah itd. dvojezični. Ravno tako morajo biti dvojezični vsi napisi na trgovinah, ki prodajajo jestvine ali kakršnakoli živila. Laški napis mora biti na prvem mestu, črke morajo biti enake velikosti kakor slovenske ali hrvatske. Ta ukaz se ima izvršiti tekom dveh mesecev. V posebnih primerih se more podaljšati rok še za en mesec.

Dravljani italijanskega jezika imajo pravico, da skrbijo za svoje zdravje in tudi živila potrebujejo, če hočejo živeti. Toda zakaj naj bi bilo za zdravje in življenje potrebno, da je na slovenski zemlji laški napis na prvem mestu in italijanske črke ravno tako velike kakor slovenske? Vsak človek, ki zna prešteti pet prstov na roki, ve, da je to ponižanje Slovencev in Hrvatov. Zakaj ne veljajo isti ukazi tudi za Italijane?

Glavni namen vlade je pač sledeči: Slovenci in Hrvatje morajo pri vsaki priliki in v slehernem papirsku občutiti, da so Italijani gospodarji, mi pa so podrejeno ljudstvo. Na lastni zemlji si kakor tujec, prosiak, priseljenec, nadležen vsiljivec. Vsak pisar ali prodajalec ko stanje iz starega kraljestva je več vreden, kakor Slovenci.

Tako nas vzgajajo za italijanske državljane.

+ »Zadovolni smo s Stražo. Taka naj ostane!« tako nam pišejo od vseh strani. Mi bomo radi storili, kar je v naših močeh — a prosimo, da tudi rojaki store isto. Le če bo imel list dosti naročnikov, bo mogel vršiti v polni meri svojo dolžnost. Slovenci, agitirajte, razširjajte »Goriško Stražo!« — Prijatelj, ki to bereš, koliko naročnikov si Ti pridobil?

Borijo se proti odlikovanjem... Ko so se fašisti borili proti prejšnjim vladam, so protestirali, da je v Italiji toliko vite-zov, komendatorjev in odlikovancev vseh vrst. Vsak drugi človek je že cavaliere ali komendator. S tem je treba nehajti. Konec neprestanim odlikovanjem!

Te dni je časopisje prineslo vest, da je kralj imenoval vse poslance fašistovske stranke za komendatorje.

Predsednik deželnega sveta iz Vidma gospod Candolini, pristaja it. ljudske stranke, je odlikovanje v velikega častnika italijanske krone, odklonil, češ da mu ne dela veselja.

Taksa na orožje. Taksa za orožni list se je zvišala in sicer za puške od 28.80 lir na 61.20; za samokrese od 36 na 61.20 lir; za samodelne (avtomatične) pištole od 36 na 71.20 lir. Dovoljenje nositi gorjačo stane

15.20 lir. Prosti takse so le fašistovski kratki koli, s svinčeno kroglo na koncu, tako zvali razbijalci glav.

Opomin hišnim posestnikom! Kakor smo poročali, je vlada dala hišnim posestnikom zopet svobodo, da oddajajo po svoji volji in po prostih cenah stanovanja v najem. Ta vladni odlok je vzbudil veliko razburjenje med najemniki vse Italije. Vlada je prešla mnogo protestov. Zato je Mussolini poslal vsem prefektom ukaz, naj pazijo, da ne bodo hišni posestniki zlorabljali svobodo ter pravi najemnine previsoko. Mussolini opominja hišne posestnike, naj bodo zmeri in obzirni, sicer jim vzame dano prostost in jih požene v »še hušje razmere kakor prej.«

O novi rajemniški naredbi bomo še poročali, ker so nas za to poprosili nekateri naročniki »Straže«.

Zelo lepo število naročnikov je že storilo svojo častno dolžnost napram »Goriški Straži«. Čast jim! Prepričani smo, da bodo sledili v najkrajšem tudi ostali. Rojaki naročajte in širite naš list!

Kričeč slučaj. Zadnja »Goriška Straža« je v članku »Tepanje zakona« pojasnila postopanje prefektore v Trstu pri reševanju opcij. Med drugimi državami se je tudi Italija obvezala, da ne bo delala nobenih ovir svojim optantom. Neizvršena obliuba! Optantom jugoslovenske narodnosti se opcije načelno zavračajo.

Slučaj, ki ga navajamo v naslednjem, je naravnost nasilen.

Gospodu Brencetu Francu, bivšemu državnemu stražniku je prefektura zavrnila opcijo. Mož živi z ženo že 52 let na Primorskem, 28 let je prebival v Trstu in 25 let v Gorici. Služil je 31 let v državni službi. Do danes je prejemal skromno pokojnino. Naenkrat preime dva odloka: odlok, ki mu odreka italijansko državljanstvo in odlok od finančnega ravnateljstva v Trstu, s katerim mu ravnateljstvo sporoča, da mu je za naprej ustavljena pokojnina.

V mesecu januarju je ostal revež brez vsakega vinaria. V 72 letni starosti naj se izseli z 66 let staro ženo v drugo državo? Takšno postopanje z ljudmi naše krvi mora roditi v nas vedno hujši odpor.

Letnik 1902 bo predčasno odpuščen. Kakor javljajo iz Rima, bo vojni minister sredi meseca februarja odpuštil iz vojaške službe vse one fante letnika 1902, ki so bili vpoklicani v prvem četrtletju. Ostali vojniki letnika 1902 poidejo domov tekom meseca aprila. Ta vest naj služi obenem kot delni odgovor fantom, ki nas spodaj v listu sprašujejo po svoji usodi.

+ **Opozarjamo ceni naročnike,** da smo današnje 5. štev. Straže poslali le onim, kojih denar smo že prejeli. — Dostikrat pa hodi ta denar iz Vaših v naše roke celih 14 dni. Če kdo ne dobi lista, je to znamenje, da nismo naročnine še prejeli.

Ne dajte se goljufati! Po Vipavskem krožijo razni gospodje ki po noči in dnevu razburjajo mirne ljudi, izsiljujoč jim prispevke za narodno milico. Tako sami pravijo. Obiskali so Budanje, Ustje in druge občine. Strašilo z revolverji, ricinovim oljem, pretepanjem uglednih vaščanov. Njihov voditelj je znani Vacca, uradnik pri municijem skladišču v Aidovščini. Ljudje se jih bojijo in mnogi jim iz strahu in želeč, da se jih čimprej odkrižajo, žrtvujejo marsikatero liro. Varstveno oblast pozivljamo, da napravi v tem oziru red ter nasilneže aretirata.

Naše ljudstvo hoče živeti in delati v miru. Iz Vipavskega nam tudi poročajo, da hodijo neki sumljivi cenilci vol. škode po vipavskih občinah. Voine oškodovance nagovarjajo, da jim prepuščajo cenitev po vojni oškodovanega premoženja. **Od njih zahtevajo za cenitev 100 lir.** Eden ali drugi vojni oškodovanec je že nasedel tem sleparjem. Vojni oškodovanci naj te ljudi zapodijo. Rok za vlaganje cenitev, kakor tudi drugih dokumentov je itak že minil.

Po deželi se sprehajajo še razni mešetariji, ki prodajajo slike Mussolinija in raznih uglednih ljudi v Italiji. Zahtevajo od trgovcev, krčmarjev in drugih 20 do 30 lir za sliko. Slika pa stane

2 liri. Mešetariji se sklicujejo v svoji obrti na odredbe fašistovske stranke.

Naše ljudstvo pozivljamo, da naznani vse slučaje nasilstva in sleparstva orožnikom. Ako je le mogoče, poizvejte za njihova imena. Tudi župani naj stopijo raznim mešetarijem in nasilnežem na prsta. Pravico imajo jih aretirati. Zato jim je država dala na razpolago tudi županski pas, da zgledaio boli dostojanstveno. Rabite ga posebno v teh slučajih, da obvarujete svoje občinarje pred krivicami.

Vsak slučaj naj se z natančnimi podatki in imeni potezuje prijaviti takoj politični organizaciji v Gorici.

IZJAVA VICEPREFEKTA.

Naša politična organizacija v Gorici je radi izsiljevanja darov po deželi za tako zvano narodno brambo posredovala pri podpref. dr. Pio Marta. Vicepref. dr. Pio Marta je našemu odposlancu dr. Besednjaku uradno izjavil, da je tako pobiranje darov in prispevkov strogo prepovedano. Označil je to početie za navadno izsiljevanie, ki je podvrženo kazni. Narodno brambo plačuje in vzdržuje država in nečastno je, da zanjo po deželi beračije. Obljubil je, da bo krivice kaznoval.

KAJ JE NOVEGA NA DEŽELI.

ŠEMPETER PRI GORICI.

Dva Josipa sta odstopila. Kakor znano, sedita v občinskem svetu naše občine tudi dva slovenska fašista. Eden je laški štacunar Josip Galeussig, širom znan kot bivši vladni komisar. Drugi je Josip Sokol, ki je bil tak čuk, da je postal odgovorni urednik papirja Nove dobe. Te dni sta Josipa izstopila iz občinskega sveta, češ da v občini stvari ne grejo več naprej. Josipa imata prav. Fašizem v šempeterski občini se res ne premakne z mesta. Zdi se, kakor da je pribit na desko.

V Šempetru ni bila ob odhodu Josipov izobešena nobena črna zastava.

IZ ANHOVEGA.

»Cementi Dalmazia« ima svoj glavni sedež v Splitu. Dogradila je tudi v naši občini svojo podružnico, ki jo je nazvala »Salona«. Podjetje je bilo pred vojsko skoraj izključno v rokah slovanskega kapitala. Največ delnic so imeli Čehi. Poljaki, Slovenci. Med vojsko in po vojski so pa slovanski kapitalisti svoje delnice prodali, ker so bile zelo visoke. Danes je podjetje skoraj izključno v rokah italijanskih kapitalistov. V naši podružnici je zaposlenih 200 do 300 delavcev. Med njimi je zelo malo domačinov. Domačine so vedno odbijali. Kolikor jih je zaposlenih, morajo opravljati najslabša in najnižja dela. Naša dekleta so naravnost trpinke. Pretresati morajo cementne vreče. Težki cementni prah usodno vpliva na njihova pljuča. Dekleta so plačana za osemurno dela 12 lir in možki 18 lir dnevno. Podjetje

ni še do danes poravnalo oškodovane nasproti občini in zasebnim posestnikom za razlastitev njihovih zemljišč. Potrebno je, da se občina in posestniki zgamejo, da pridejo do svoje pravice.

IZ SKRILI.

Po Vipavskem krožijo neki sumljivi ljudje, ki silijo vojne oškodovance, naj jim izročijo cenitev porušenih hiš in vničeni zemljišč, kljub temu da je rok za prošnje že davno minil. Od vojnega oškodovanca zahtevajo obenem, da jim izplača takoj 100 lir za cenitev. Županu, podžupanu in obč. tajniku so obenem zagrozili, da jim dajo piti ricinovo olje, ako ne izdajajo ljudem brezplačno listin, potrjenih z občinskimi pečatom. Toda ti možakarji so tudi zelo gostoljubni. Na sv. tri kralje so povabili gospodje cenilci nekatere domačine — vojno oškodovance v Gorico. Ker je bilo še zgodaj, so prisilili nekega gostilničarja pri živinskem trgu, da je vstal ter jim skuhal kotel bele in kotel črne kave. Spili so tudi 2 litra šnopsa. Voine oškodovance je treba pred temi cenilci vzeti v varstvo. V zapore z njimi! —

Ustje pri Aidovščini. Tudi k nam so primahali fašisti. Prišli so iz Šturij, kjer imajo svoje gnezdo. Vodil jih je neki Vacca (po domače Krava) iz Šturij, ki postaja oblasten, odkar se je vipavskega kruha naedel. Fašisti so šli v neko gostilno, kjer so zahtevali denar za državno brambo. Da bo mir, jim je gostilničar dal 10 lir. Fašisti so mu rekli, naj da 20 lir, potem

bo varen pred pretepi in izgredi, ker ga bodo oni branili. Nič se mu ne bo treba več obračati na karabimerije, le fašistom bo naznačil, pa bo dobro. — Ali mislijo fašisti, da smo Vipavci taki osli, da jim bomo to verjeli? Kravi bomo jasli malo višje postavili, pa bo mir!

Avče. V nedeljo 14. t. m. je priredilo naše društvo predavanje. Govoril je predsednik P. Zv. o društvenem življenju in delovanju. Fantje in dekleta so se vdeležili v velikem številu predavanja in so sledili z vidnim zanimanjem govorniku. Med predavanjem je društveni zbor zapel nekoliko prav lepih pesmi. Narodno pesem je pela

cela dvorana. Upamo, da se začne v našem društvu novo življenje, ki bo vtisnilo celi naš vasi pečat poštene slovenske družine, ki ljubi izobrazbo, značajnost in poštenost.

Predavanja o obnovi sadjarstva na račun vojne škode. — Doznali smo, da priredi dež. odbor nekoliko predavanj o obnovi sadjarstva na račun vojne škode. Prva taka predavanja se bodo vršila v nedeljo, dne 21. t. m., in sicer ob 9. uri zjutraj v Števanjanu in ob treh popoldne v Kojskem. Drugo nedeljo, dne 28. t. m. pa ob 11. uri v Ročinju in ob treh popoldne v Kanalu. Predaval bo gosp. agr. inž. Just Ušai.

MESTNE NOVICE.

Velika nesreča. Včeraj ob 10. uri je pretresel Gorico močan pok. V smeri proti Gradiški so se dvigali črni oblaki dima. Vsakdo je spraševal, kaj se je zgodilo? Popoldne komaj smo pri kvesturi zvedeli, da je razpočilo v Majnici pri Soči veliko število bomb. Prebivalci iz bližnjih hiš so zbežali prestrašeni od eksplozije. Razpok je bil tako močan, da so se našli odlomki bomb en kilometer pred mestom nesreče. Na mestu nesreče pa je bilo vse razbito, razkosano: drevesa, tri mule so bile razmesarjene, dve baraki, v katerih se je izpraznjevala municija in hranilo orodje, porušeni. Deli človeških teles raztreseni, prelomljeni, tu kos mesa, tam kost. Neki Grattani, ki mu je bilo poverjeno nadzorstvo in varstvo nad barakami, ni mogel pojasniti, kako je prišlo do nesreče. Povedal je samo, da so se ponesrečili trije delavci ter da so njihovi ostanki bili raztreseni v velikem krogu po polju. Dr. Oblasciak, ki je takoj po nesreči pribežal z oddelkom goriškega Zelenega križa na lice mesta je 40 metrov od mesta razpoke našel ostanke ponesrečenih ljudi: roke in noge. Po Ložicah — ta nesreča. Kdaj jih bo konec?

Koncert. V petek, dne 26. januarja, ob 20. in pol uri zvečer bo vršil v dvorani »Trgovskega Doma« koncert ruske operne pevke G. Marije Wolkovskaje

in komponista Marija Kogoja. Na vsopredu operne točke in pesmi.

Slov. Alojzijevišče v Gorici. Dne 15. januarja se je otvorilo v Gorici slovensko Alojzijevišče, ki ima namen vzgajati slovenske in hrvatske dijače. Prepotrebni, težko pričakovani zavod iz vsega srca pozdravljamo in slovenskemu prebivalstvu toplo priporočamo. Komur je prospeh in vzgoja naše mladine pri srcu, naj podpira torej gmočno to edino slovensko vzgojevališče v deželi.

Članicam »Splošnega slov. ženskega društva« naznanjamo, da se bo vršil v nedeljo, 21. t. m. ob 2. uri pop. v društveni sobi skupni sestanek s predavanjem. Vdeležite se ga v velikem številu!

Spomenico sestavljajo.

Sedaj ko je Gorica obglavljena, se je zbral na municijni odbor ter so sklenili spisati spomenico na gospoda Mussolinija. Če bo spomenico tako vpošteval, kakor je Goričane, smo pogubljeni.

Koncert v maskah. V soboto dne 3. februarja se bo vršil v dvorani »Trgovskega Doma« koncert v maskah. Bengalična razsvetljava n Serpentine. Pustne razglednice. Rože. Vino. Slaščice. Obleka koncertna ali plesna. Dosptop imajo le prireditvi primerne maske. Prireditelji si pridržujejo pravico, zabraniti vstop vsaki maski, ki ne odgovarja tej zahtevi.

Iz kmetsko delavske zveze

Iz Kmetško-delavske zveze. Skupini K. D. Z. v Sp. Idriji: Vaše pismo smo preieli, zadevo smo izročili pravnemu oddelku. Odgovor dobite v kratkem.

Sk. K. D. Z. na **Colu pri Vipavi:** V zadevi prošnje kmetovoznikov smo posredovali pri podprefektu v Trstu, deželnem odboru in viceprefektu v Gorici. V kratkem dobite od glavnega tajništva K. D. Z. prošnjo na viceprefekta v Gorici. Iki naj jo podpišejo vsi župani prizadetih občin.

Skupini K. D. Z. v **Zavracu pri Idriji:** Vaše pismo preieli. Zadevo izročili pravnemu oddelku zveze. Odgovor dobite v treh dneh.

Socialni tečaj Kmetško-delavske zveze v Gorici od 1 fe-

bruarja: Kmetško-delavska zveza priredi v Gorici v omenjenem času socialno - gospodarski tečaj. Na tečaju se bo predavalo o versko-kulturnih vprašanjih, o ljudski prosveti, o zdravstvu, o združništvu, o kmetijstvu, o razvoju obrti med Slovenci, o postanku in razvoju delavskega razreda, o razvoju kapitalizma, nalogah socialne politike, o ital. obč. in dež. zakonu, o obč. razsodiščih, o agrarnem programu K. D. Z., o vplivu socialnih borb na slov. literaturo. Do danes nam so zagotovili svoje sodelovanje na tečaju sledeči **predavatelji:** dr. Ličan, dr. Brumat, dr. Bobič, dr. Jakončič, dr. Sfiligoj, živinozdravnik Gerbič, inž. Rustja, dr. Besedniak, dr. Mimih, žu-

pan Rejec, prof. Terčeli, pisatelj Bevk, pevovodja Bratuž.

Kdor se želi vdeležiti tega tečaja K. D. Z. naj nemudoma javi, pisмено ali ustno glavnemu tajništvu Zveze, Gorica Via Maineli št. 5.

Prihodnjič priobčimo natančni program tečaja in druge podrobnosti.

Kaj je izseljevanjem?

V zadnjem vestniku Kmetško-delavske zveze smo poročali, da je do 30. junija pot je v ameriške Združene države zaprta. V državah Paragvaj, Urugvaj in v Argentini ni dela. Rekli smo, da je do 30. junija pot v ameriko nevarno. Kdor bi hotel biti samostojen gospodar v Braziliji bi moral imeti lir 10.000 v žepu za nakup zemlje in orodja.

Kar se tiče izseljevanja v Avstralijo je pa zadeva sledeča: Konzularne oblasti in izselitveni uradi v Avstraliji so večkrat opozorili, da so današnji pogoji za izselence-delavce neznosni. Mnogi, ki so se izselili v zadnjem času v Avstralijo ne do bijo ne kruha, ne dela. Morali so jih zavrniti v veliko moralno in gospod. škodo za nie same, družine in državo, iz katere so se izselili. Da bi izključil razočaranja in obubožanja je ministrijski predsednik in zunanji minister Mussolini odredil, da se smejo potni listi za Avstralijo izdajati samo osebam, ki so že sklenile v Avstraliji delovno pogodbo in se izkažejo z dopisom, ki jih kliče na delo. Pogodba in omenjeni dopis morata biti potrjena od italijanskega konzula v Melbournu. Glavni izselitveni komisariat je tudi odredil, da morajo biti o teh težkočah izseljevanja v Avstralijo poučeni vsi, ki zahtevajo potne liste za Avstralijo.

Potovanje v Francijo.

1. Mnogo delavcev iz Italije išče danes delo v Franciji. Predvsem pridejo v poštev cele skupine delavcev. **Skupine delavcev,** ki jih vabi eno ali drugo francosko podjetje na delo morajo potovati čez Mentone ali ali Modane. Skoz Mentone (Ventimiglia) potujejo delavske skupine, ki stremijo na jugozahod Francije: one, ki se želijo naseliti na severo-zahodu Francije, gredo pa skoz Modane (Terin). Le v slučaju, ako uporabijo delavske skupine omenjeno pot, so proste raznih neprijetnosti na poti in deležne olajšav glede potnih listih itd. Ako se pa vozijo delavci po drugi črti, potem so podvrženi vsem predpisom francoskega zakona glede izseljevanja. V tem slučaju morajo dobiti vizum za potni list pri enem izmed francoskih konzulov v Italiji. Plačati morajo zelo visoko takso.

b) Ako je pa **posamezni** delavec pozvan na delo v Francijo, potem potuje delavec po oni poti, ki si jo sam izvoli. Izkazati mora samo izvorni dokument, ki je potrjen od pristojne francoske oblasti. V teh slučajih ni potreben vizum francoskega konzula.

c) Za slučaj, da se izseli z delavcem tudi njegova družina ali pa stariši, je potreben samo izkaz, izdan od francoskega podjetja, pri katerem stopi delavec v delo. V izkazu mora

biti navedeno, da delavec zasluži toliko, da lahko preživi svojo družino, ter da ima za družino stanovanje. Izkaz mora biti tudi potrjen od županstva, v katerem ima dotično franc. podjetje svoj sedež ali na od policijskega komisaria. Ni pa več potrebno potrdilo prefekta.

Iz tega, kar smo navedeli v »Gor. Straži« v zadevi izseljevanja v Ameriko, Avstralijo, in v posamezne države, je razvidno, da niso še **dani ugodni pogoji za izseljevanje.** Naravno. Povsod vlada velika revščina, brezposelnost. Z lahkim srcem lahko svetujemo našim kmetom in delavcem, da je najboljše, ako vstrajajo, dokler le zmorejo na svoji domači grudi. Doma je delo še človeško in omogočuje vsaj skromno življenje.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

Naši fantje vojaki.

Draga Siraža!

Ti si nam še edina tolažnica v našem trpljenju. Ti nam prinašaš vse novosti, ki se godijo v naši ljubi domovini. V zadnji številki si nam prinesla žalostno novico, da je vojaška služba določena na osemnaest mesecev. Ta odredba nas je hudo udarila. Ko smo prišli slovenski fantje iz Turina te dni skupaj, smo užibali, ali velja ta zakon tudi za nas vojake iz novih pokrajin. Zato se obračamo do tebe s sledečo prošnjo: Sporoči nam v prihodnji številki odgovor na sledeča vprašanja:

Ali namerava vlada vojake iz zasedenega ozemlja držati tudi osemnaest mesecev pod orožjem?

Kakor ti je znano, draga Straža, sta sedaj iz zasedenega ozemlja dva letnika pod orožjem: 1901 in 1902. Sedaj pride kmalu še letnik 1903, tako da bodo iz novih pokrajin trije letniki pri vojakih.

Koliko časa bo moral letnik 1901. služiti?

Ali nima vlada nobenega ozira na naše porušene domove in vničena polja, ako vzame vso mlado moč pod orožje?

Upajmo, da nam raziasniš to stvar v prihodnji številki in Te pozdravljamo. Vsi slovenski fantje vojaki iz — Torina.

Društva.

Orehk. Kat. izobr. in bralno društvo v Orehku vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. januarja t. l. ob 2. uri pop. v prostorih posestnika Alojzija Stucina v Orehku št. 6.

Dornberg. »Slovenska Čitalnica« priredi v nedeljo, 21. januarja ob 3. uri pop. v dvorani »Hranilnice in posojilnice« predpustno veselico. Spored: 1. Vogrič: Večerni zvon; poie mešan zbor »Slovenske Čitalnice«. 2. Silvester: »Čevliar in krojač« kuplet. 3. Aškerc: Pavliha v »Čudni deželi« deklam. 4. Doktor Hribar, veseloigra. 5. Dr. Ipavec: »Domovini«, poie moški zbor »Slov. Čitalnice«. 6. Silvester: »Dimnikar«, kuplet. 7. »Nevesta in kobila«, burka v enem dejanju. Po veselici prosta zabava, pri kateri svira koncertna godba iz Prvačine.

Prosvetna zveza

Pravila. Prosvetna Zveza javlja vsem snujočim se društvom, ki mislijo k njej pristopiti, da ji pošljejo pravila, v potrditev.

Okrožna konferenca za sred-njevipavsko prosvetno okrožje se je vršila pretéklo nedeljo na se je vršila pretéklo nedeljo na Goričici. Zbranih je bilo 42 odbornikov, ki so zastopali prosvetna društva svojega okrožja. Po razveseljivih sporočilih, ki so jih podali predsedniki o delovanju posameznih društev, so se sprejeli važni skledi glede društvenih odsekov, telovadbe in revizije. Pri nadomestni volitvi je bil enoglasno izvoljen za okrožnega predsednika gosp. J. Lozar iz Vrtovina in za podpredsednika g. E. Brankovič iz Črniča. Pri seji je bil navzoč tudi odposlanec Prosvetne zveze.

Društvom! Ta teden izda Prosvetna Zveza okrožnico na vsa včlanjena društva. Okrožnici je pridejan poziv na telovadni tečaj, ki se bo vršil takoj, ko se zglasi dovoli vdeležencev. Prosimo društvene odbore, naj takoj skličejo sejo in pri njej razpravljajo o vsebini okrožnice. Sklepe naj čimprej javijo tajništvu Prosvetne Zveze.

Tečaji. Prosvetna Zveza javlja tem potom bratskim društvom, da so radi tečaja Kmečkove delavske zveze, ki se bo vršil v Gorici začetkom februaria, prekinjeni od 1.-10. februaria vsi tečaji Prosvetne Zveze.

Opozorjamo društva na objavo, ki jo prinaša današnja »Gor. Straža« glede ustanovitve društev in prosimo, naj društva takoj javijo svoji pristop tajništvu Prosvetne Zveze, Via Carducci 4, Gorica.

Drobiž.

Francoska zbornica je na novo izvolila dne 8. januarja svojega predsednika. Seja, na kateri se je izvolil nov predsednik, je bila zelo zanimiva radi tega, ker je začasno vodil predsedništvo stari poslanec Aloizij Audrieux, ki ima za seboj burno politično življenje. Ko je zasedel na tej seji predsedniško mesto, je s takšno silo pozvonil, da se mu je zvonec razbil. Stari lisjak je na to vzkliknil med velikim smehom zboritve: »Ob žalujem, da sem otvoril sejo z revolucionarnim deianiem«.

Proti navadi se je branil pripravi pismeni govor: govoril je nepripravljeno in je žel kljub temu veliko odobravanje.

Darovi.

Dobrodelnost. — Za Slovensko sirotišče: Stavbena zadruga v Biljah 1000 L., prof. Ivan Mercina nagrada Goriške Matice 50 L., č. g. Anton Kofol, Laze, 20 L., županstvo Dol-Otlica 40 L., Jos. Knavs 10 L., Černe Terezija Gradišče 5 L., fantie iz Sedla o priliki sprejetia fantov novincev v »fantovščino« 20 L., Bog obilo poplačal!

„Goriška Straža“ v vsako slov. hišo!!

GOSPODARSTVO.

Izbira semena.

Lansko spomlad so mnogi vipavski in notranjski kmetje naročevali semenski krompir iz gorskih krajev. Iščejo seme, ki je trpežno, ni razvajeno in daje bogat sad. Naš dolinski kmet dobro zna, da *kakršna setev, takšna žetev!*

Pri setvi je pa glavna stvar dobro seme. Kakšno naj bo dobro seme?

Dobro seme mora biti *debelo in težko, popolnoma zrelo* lepo napeto, čisto in zdravo. V težkem in debelem semenu je kal močnejša, v njem se nahaja veliko več živeža. Iz težkega semena vzrastle rastline so v mladosti veliko bolj trdne in se lažje upirajo neugodnemu vremenu in boleznim. Kaj pa vidimo pri slabem semenu? Rastlina je šibka, podvržena boleznim, sad je reven. Iz medlega in lahkega semena dobiš medel pridelek. Zato je velikega pomena, da seme izbiraš. Semensko žito vzemi z mesta, kjer najlepše in enakomerno raste in kjer ima najtežje in najdaljše klasje. To žito je treba posebej požeti in shraniti na suhem prostoru. Izmlačeno zrnje je treba skrbno očistiti. Dobro je tudi, če vzameš za seme tisto zrnje, ki se osnuje iz klasja na podu; tako zrnje je navadno najtežje in najbolj zrelo.

Pri *turšici* odbirajo skrbni kmetje semensko klasje še na njivi. Jemljejo take storže, ki zgodneje dozoriijo, ki so dobro arzviti in polni jeklenega zrnja. Iz storža naj otroci odberejo na sredi ležeče, najdebelejšje zrnje. Domača turšica iz odbranega semena bo lepo in dobro.

Pri *fižolu* je seme pa še posebne važnosti. Izbere naj se le najdebelejšja, zdrava, težka in zrela zrna za seme. Isto velja za grah.

Razumni kmet že pozimi gleda na celo leto kmečkoga dela, ki je pred nami. Da bo že začetek dober, si vsak želi. In dobra in skrbna setev. Zato zimi izbira in pripravlja seme začetek rasti in pridelka je za spomladanske dni. Kakor razumni gospodar že sedaj po izbiraš pri živini najbolj raztako izbiraj pri rastlinah le najboljše, zdrav in čist sad za setev.

Velik letni semeni na Vrhnem pri Vipavi za živino in kramarsko blago se bo vršil na dan sv. Vincencija t. i. 22. januarja.

Uvoz na goriški trg v letu 1922. Te dni je izšel pregled čez množine sadia in zelenjave, ki so prišle leta 1922 na trg v Gorico. Dežela je v tem letu prinesla v mesto 36.782 kvintalov blaga v vrednosti 4 milijonov 544 tisoč lir. Leta 1921 je prišlo v mesto le 30.259 kvintalov blaga v vrednosti 3 milijonov 814 tisoč lir. Leta 1922 je torej zrasel promet za 6523 kvintalov, vrednost pa poškočila za 730 tisoč lir. Iz teh števil vidimo, da se naše poljedelstvo zopet oživlja in da se približuje goriški trg svoiemu predvojnemu domenu.

Videmski trg. Dne 15. t. m. so bile cene žita na videmskem trgu sledeče: Pšenica 109—112 lir, rumena turšica 85—90, bela turšica 82—84, činkvanti 78—80 lir, rž 95—98, oves 98—100 lir za kvintal. **Krma:** Prvovrstno visoko seno 53—55, nizko seno 46, slama 30. **Les za kuriavo.** Bukova cepljena drva 14—16, nerazcepljena 12—13 lir za kvintal. Oglje 50 lir za kvintal. **Sočivje** Fižol 170—250, krompir 70—80, čebula 80—100.

Vrednost denaria. Na tržaški borzi si dobil 16. jan. za 1 liro 3333 do 3636 nemško avstrijskih kron; za 100 lir 174 do 176 češk. slov. kron; za eno liro 714 do 769 nemš. mark. (je močno padla); za 100 lir 520 do 531 dinarjev ali 2080 do 2124 jug. kron (je tudi padel); za 100 švicarskih frankov plačaš 380 do 385 lir; za 100 francoskih frankov 138 lir.

Sviloprejke. Da se sviloreja pri nas zopet dvigne in se tako odpre našim ljudem nov vir dohodkov, je goriška Zadrzna zveza prevzela posredovanje za nakup semena. Cene so za ončo (30 gramov): I. vrsta 55, II. 50, III. 45, IV. 40 lir. Naročite lahko 1/8, 1/4, 1/2, 1 in več onč proti takojšnjemu plačilu pri Zadrzni zvezi v Gorici. Corso Verdi, šte. 32.

Za splošno slov. žensko društvo v Gorici so darovali:

Oospa Beti Toso je nabrala sledeče darove:

Anton Sfiligoj, lir 10, Anton Koren 20 lir, Albert Persolja 4 lire, Felberbaum-Rolich 5 p. rokavic 1 šal; M. Struchel 2 liri, Del Piero, Cumar Debiasio različno blago; N. N. 2 liri, G. Perrot različno blago, F. Maraž 1 kap za dečke 1 majo, Roscovez razno blago, Menotti Antonio 2 liri, Fanin spodnje hlače 1 kapa 1 nogavice, F. Zitter & Co. blago, 6 parov nogavic, Bruno Saunig 3 pare nadpodplatev, N. N. blago za 1 predpasnik; Giuseppe Del Piero 2 m blaga, Mavrič Andrej 9 kap, 5 trikot, Sardagna blago 2 trikot, Ruggero Venuti razno blago, Vianello 2 liri, Fanin blago 2 trikot N. N. 2 liri, Edoardo Braunizer 2 liri, Visintin N. blago, Karol Drašček 20 lir Marija Kremžar 2 liri Marija Kancler 2 liri, Br. Abuja 20 lir, Sardoč Lojze 10 lir, Tomsig Catil 1 liro, Vivoda 1 liro, Michele Gasser 2 liri, N. N. 2 liri, Josip Fon 5 lir, Terpin Anton 3 pare nogavic, Carlo Piculin 1 hlače, Krajner blago, A. Drufovka 4 pare nadpodplatov, N. N. 3 robci, 3 kape, ena ovrtnica, Anton Orzan razno blago, De Rossi Arturo razne ostanke.

ZADNJI ČAS JE,

da pošlješ **NAROČNINO** „Goriške Straze“ za l. 1923!

Stori to **TAKOJ** (vsaj do 22. tega meseca) da dobiš se

PRATIKO na vrh.

Faganelli e Birsia 10 lir, Kustrin & Marmolja razno blago, piškote, S. Rustja piškote, R. Nardin piškote, Petrovičič 20 lir, Vida 10 lir, Saksida 5 lir, Peter Cermelj 5 lir, Decolle Anton 5 lir, Glessig 2 liri, N. N. 2 liri, N. N. 2 liri, Culot 2 liri, Kamenšček Paula 5 lir, Grion 1 liro, Toso Maria 3 lire, gdčne Hribar 10 lir. — Sledi.

Splošno slovensko žensko društvo v Gorici, naznanja, ponovno, da otvori tečaj za praktično šivanje in krojenje za gospe in gospodične. Obiskovalke bodo prinašale blago, katero jim bo spretna šivlja urezala s potrebnimi navodili tako, da si bo lahko vsaka obiskovalka tečaja delo sama doma ali pri tečaju izgotovila. S tem bo dana našemu ženstvu lepa prilika, da se v tako važni stroki izuri in si marsikaj prihrani.

Obenem s tem tečajem prične tudi tečaj za francoski jezik, ki bo imel oddelek za začetnike in višji oddelek. Ta tečaj lahko obiskujejo tudi moški.

Z obema tečajema začnemo s 1. februarjem t. l., zato so naprošeni vsi, ki se za te tečaje zanimajo, da se prijavijo do 25. t. m. v društvenih prostorih v »Trgovskem domu« ob torkih in četrtkih od 2.—4. ure pop. Za te tečaje se bo plačevala šolnina, ki se določi do številu priglašanih.

Zglasijo naj se tudi oni, ki se zanimajo za učenje ruščine.

Stariši naj pošiljajo deklice od 9. do 14. leta k tečaju za krpanje, šivanje in vezanje, ki se bo vršil vsako sredo od 2.—4. ure pop. v društvenih prostorih storih.

DR. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. ortekicijoniran na dumajski kliniki.

Sprejema:

od 9—11 in od 3—7 ure.

GORICA (Piazza grande)

Travnik hiša Paternolli

RESTAVRANT „EUROPA“

Josip Culot

Piazza della Vittoria (Travnik 16)

Goriška kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili ob vseh urah

Domača briška, vipavska in furlanska vina.

Dvorišče za krogljanje in kegljišče.

Odda se stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, kleti in vrta. Več se poizve Via della Barriera 45, Gorica.

Pozor!

Včeraj 17. jan. se je odprla v Gorici Via Carducci št. 7 (prej Gosposka ulica), v na novo zidani hiši „Goriške Ljudske Posojilnice“, v bivših znanih prostorih „Krojaške zadruga“ moderno opremljena

bogato založena s slovenskimi, — italijanskimi in drugimi knjigami. Velika zaloga papirja, Pisarniških in šolskih potrebščin, razglednic, črnih, elegantnih steklenih in porcelanastih predmetov vseh vrst, tušov, kompozicij itd. — Zaloga tiskovin za županske in cerkvene urade. — Sprejema naročila na modne in druge liste. Pred trgovino tramvajsko križišče.

Pozor!

Narodna knjižarna

ZDRAVNIK

Dr. Fr. Jakončič

ordinira v Gorici
v Gosposki ulici 6
od 9-11 in 3-4.

KRANILNICA IN POSOJILNICA Biljana-Medana na Dobrovem

bo imela svoj redni občni zbor dne 28. januarja t. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne v uradu na Dobrovem s sledečim dnevnim redom:

- 1) Poročilo načelstva in pregledovalcev računov,
- 2) Odobritev računa za leto 1921.
- 3) Volitev načelstva in pregledovalcev računov.
- 4) Slučajnosti.

K udeležbi vabi

ODBOR.

Trte cepljene!

2-3 letne 1-3 met. visoke. Velika zaloga najboljših cepljenk pri
IVAN FORČIČ
trtnica Preserje p. Komen (Comeno)

Kupujem kože

kun, lisic, podlasic i. t. d. in plačujem po najvišjih cenah. Windspach, «Albergo Gorizia», Gorica Corso Vitt. Em. 16.

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR

Kmetijske zadruga
r. z. z o. j. v Trstu,
ki se vrši v nedeljo, dne 4. februarja ob 9. uri dopoldne v prostorih Gospodarskega društva pri Svetem Jakobu (Campo S. Giacomo št. 5.) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora.
2. Poročilo nadzorništv.
3. Odobrenje bilance za l. 1921 in 1922.
4. Prememba pravil.
5. Volitev novega odbora in nadzorstva.
6. Slučajnosti. ODBOR.

§ 28. zadrughih pravil se glasi: Zadrughniki, ki se ne vdeležijo osebno občnega zbora, smejo biti zastopani po drugih zadrughnikih na podlagi zakonito napravljenih pismenih pooblastil.

Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopana vsaj tretjina zadrughnikov. Ako bi tega ne bilo, se mora v treh tednih razpisati drugi občni zbor, kateri sme sklepati ne glede na to, koliko članov je zastopanih.

Sl. šolkim vodstvom naznanjamo da nova izdaja

„Drugo berilo in slovnica“

cena 6 Lit.

je ravnokar izšla in jo ima v zalogi

KNJIGARNA K.T. D. Gorica

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici
Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Brzojavni naslov:
**** Telefon št. 50. **** Ljubljanska banka.

Delniška glavnica in rezerve: **CENTRALA: LJUBLJANA D. 36 MILIJONOV**

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Novi Sad, Ptui, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 $\frac{1}{2}$ % Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle na kulantneiše.

Uradne ure za občinstvo 8 $\frac{1}{2}$ —12 in od 3—5
Gb sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno! Cene zmerne!